

Bref, till den store och märkvärdige författaren Th-- hvilken, efter at haf...

Leopold, Carl Gustaf af,

1700-1829

64
Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

Litt. hist

Sw

1700 - 1829

Ex. A

THORILD, THOMAS

[Sv. saml.
Polit. ekon.
Allm.]

BREF,

TILL DEN

STORE OCH MÄRKVÄRDIGE

FÖRFATTAREN

TH = = Thord

HVILKEN,

Efter at hafva gjordt

Sin

LAGSTIFTNING *i Vitterbeten,*

Gick och gjorde

Sitt

NÖDVÄNDIGA *i Financerne.*

af Leopold, C. G. af

STOCKHOLM,

Tryckt hos JOHAN A. CARLBOHM, 1792.

B R I T I S H

STATE OF MASSACHUSETTS

COURT OF PROBATE

TESTAMENTARY

WILL OF

JOHN H. HARRIS

fet på en skrift om tvenne ark) icke allenast göra fyra, utan kunna till och med göra tolf; Ett drag af Finance-Snille, hvarigenom jag, till en början, det är fant, icke befann mig rikare.

Men huru stor blef ej deremot min glädje, då jag vid öppnandet af Er skrift såg dessa vigtiga titlar: — *Handel, Credit, Financer*, och alla dessa rader tryckta med stora Bokstäfver, hvilka som man vet, alltid bevisa method och grundlighet. O hvilken man! hvilken man! ropade jag i min förundran, som visar ofs andra svagsynte dödliga: *Det Enda Nödvändiga*; och visar ofs det, med hela tydligheten af tryckeriets största Stylar!

Det har blifvit mig klart som ljuset af Ert arbete M. H. at alt gäller *hvad man derföre måste betala*; — at alt faller till det *bästa pris hvarföre det kan köpas*: — At *köpmannen tar hvad han kan få*, hvarför utan han vore en narr, och förlorar *hvad han måste förlora*, hvilket man knapt skulle föreställa sig. Med denna stora uplysning ser jag redan dagar i våra Financers uphjälpande.

Det

Det är fant at dessa Slutfatfer: — En Narr i Holland betalte i förra Seculo en tunna guld, för en blomma (M. H. en så stor narr fanns ej i förra Seculo hvarken i Holland eller Sverige) — ergo *har köpmannen ingen annan förbindelse än at taga alt hvad han kan få*: — En uslig husfader har för sig och sina barn behof af en half tunnå råg: ergo *har köpmannen lika stort behof af tre gångor varans rätta värde, vanlig vinst oberåknad*: — det är fant at denna Logica M. H. (för at glömma det Moraliska af saken) hvarken är Volsfs eller Baumgartens, och at man ej är galen, som Ni påstår, för det at man något litet studfar dervid.

Det är dernäst fant at de som ensamt profitera på en olycklig conjunctur, äro merendels de samma penningevinglare som den til, *stor del* både förordfakat och underhålla. En sådan sitter någon gång på sitt Contoir, och befaller med et drag af sin penna *den allmenna nöden för i dag*, at förhålla sig til den *Allmenna nöden för i går*, som 2 till 1;

hvilket i fall det är en *Rätt*, visserligen icke kan vara en annan än Varg- eller Hók-Rätten.

Nu är det väl bekant nog, at den som betjenar sig af en Allmen olycka för at öfver alt skick och höfva rikta sig sjelf, hittills icke hållits för så alldeles berömvärd och hederlig: Att en Spannmålsägare, till exempel, som vid tillfälle af hungersnöd orimeligen stegrar sin vara öfver förhållandet af en skälig vinst, varit öfver alt ansedd för en blod sugare i Samhället; Men jag ser att man haft stor orätt deri, emedan *alt med rättvisa gäller, hvad man derföre måste betala*, och at det är blott afundsjukan öfver Säljarens *stora förstånd*, som verkat dessa obilliga klagomål.

Ytterligare hade jag trodt at här icke voro så mycket frågan om den Moraliska rättigheten at höja varu-prisen och Agiotering, som icke mer att utreda, huru vida denna allmenna stegring icke vida öfverkrider det förhållande den Logiquement borde hafva till våra Credit-Sedlars ringare värde. Mig har synts som denna senare frågan vore verkeligen den *enda nödvändiga* at afgöra, för
at

at derefter finna ett botemedel emot det onda, antingen, i fall möjligt vore, genom credit-myntets förbättrande i denna afgjorda proportion; eller genom förhindrande (i fall fått dertil kunde uttänkas) af en öfver alt mått drifven stegring. I min enfalldighet har jag trodt detta vara Status Qvæstionis. Men jag ser af Er Bok M. H. at jag bedragit mig, och at en sådan proportion icke lærer förtjena at sökas — efter Ni ej vårdat ens kasta en blick på Ert ämne från denna sida.

Ni undervisar oss deremot med Er vanliga grundelighet, at vårt Riks-Gälds mynt verkligen är at anse såsom *Regeringens Credit-Sedlar*; — hvaraf ni sedan längre fram drar den fina slutsats, at en sådan Sedel är: *Innehafvarens fordran på Regeringen*; — och än längre fram den ej mindre djuptänkta: at en *sådan fordran i sitt värde stiger och faller alt efter omständigheterna*. Ni förklarar denna förunderliga sak ganska tydligen genom Englands Öde. Ingen ting i fanning är lustigare än de Engelska Finance-Operationerna, fedda med Ert öga. Huru den Ministern

likväl hittar på at bedraga folket! Huru väl ni afmålar intil själen och tankan hos den gemena Skälmen han dertil brukar! Man kan näppeligen tala derom med den kännedom som Ni, utan at hafva varit i England, intime bekant, antingen med den ena eller den andra. Ja M. H. ni beskriver en florskrytande bedragare, med all den fullkomlighet, som om Ni hade bodt i hans hjerta.

Stark af detta exempel, bevifer ni derefter med största trolighet, at all *Credit* grundas på *säkerhet*; — hvaraf Ni änteligen leder den stora följd at det *Enda Nödvändiga* i våra Financer, det som skulle för alltid upphjelpa dem, och återgifva Landet sin välmåga, vore: — Financernas uppenbart goda tillstånd; det vill säga Stats-Cassans uppenbara rikedom, och den deraf följande *Vissheten* at genast få våra Riks-Gälds-Sedlar med full valuta inlöste och betalte. Ni har således funnit, genom en mycket djup uträkning, at det är detta, blott *detta Enda*, som behöfves för at häfva alla svårigheter och fätta våra allmenna saker på den bästa fot i verlden.

I san-

I fanning tyckes ingenting vara Naturligare. Man behöfver blott skaffa få mycket Silfver som fordras för at rikeligen upfylla alla Statens behofver och i fynnerhet för at straxt realifera Credit-myntet. Kan ni nu äfven göra det, M. H., så slutar ni på et ganska grundeligt fätt Er Afhandling om Financerne. Intil defs, måste man väl fe til, huru man med den trygghet Rikfens Ständers borgen gifver, kan få godt sig göras låter, stadga myntet til et någorlunda fäkert värde och förhållande.

Om alla Scribenter M. H. skrefvo med Er method och vishet, så skulle man vifst, i hvad ämne som hälft, så alt ganska väl utredt, så när som hufvudsaken. Och den enfaldigaste, den mäft okunnige skulle hafva det nöjet at fe fina triviala och jollrande halfbegrep, under ståtliche tittlar, upstälde i det mäft trottfande Systeme.

Jag har i förslag at öfverföra Er method i Financerne; till en Afhandling angående våra *Afbrända Städer* och deras återupbyggande.

gande. Jag tänker i anseende till dem, vifa det *enda Nödvändigga, satt i den klaraste dag, genom Lisabons öde*; hvilket om det ej blifvit åter-uppbyggdt efter den stora jordbäfninggen 1755, ännu i denna stund hade varit en stenhop. Jag ämnar begynna med *Naturen af all Byggnad*, som är den, att vara mer eller mindre kostsam. Hvaraf jag drar de slutföljder: att 1:o *Ju mer man bygger ju mer penningar fordras* dertill; och 2:o, *at ju mindre penningar man har, ju mindre kan man afven bygga*. Härpå ämnar jag, i ett Nytt Capitel, bevifa med den tydligaste skarpsinnighet, at dessa penningar, när man ej äger dem sjelf, kunna blott fås på två sätt; antingen till *Skänks*, eller till *Låns*. Och at som det förre fällan händer; fins ej annat medel än at *låna*. Men grunden till alt Lån är *Säkerhet*. Säkerheten består i *Vissheten* at få igen det man lånar ut. Denna visshet när den ligger i hus eller ägendorar kallas *Intekning*: Men en Intekning hvad är den i sig sjelf *vård*? *Alt*; så länge hufet

1:o finnes, 2:o står kvar oskadadt. Den förminskas åter, i samma mån som hufvet; antingen 1:o ej ännu är till; eller, 2:o brinner, 3:o rasar genom jordbäfning, 4:o skadas genom vattenflod, 5:o förfaller genom ålder eller misfvårdnad. Men som nu hos en Långifvare förtroendet till en sådan Intekning icke *låter besfalla sig*: hvad är det således som kan afhjelpa hans ovifshet? Ingen ting annat, än *Vissheten*. Han måste kunna se skenbarligen, det goda tillståndet af Låntagarens affärer, och hälfst at denne, (som lånar at bygga för) har contanter deponerade, hvaraf, när så påfordras, han kan godtgöra lånet. Den stora Principen, eller *det enda Nödvändiga* för at halligt anskaffa Capitaler till Afbrända Städens återupbyggande, är således hvars och ens Inbyggares tillräckliga förmögenhet, och den Afbrända Stadens kända säkra tillgångar i Contanter, — Men desse, säger ni, hafva ju till en stor del juft försvunnit genom branden? Det är ju förutsatt at de i närvarande belägenhet äro svage, samt fordra Credit och tid för at återställas? Om de funnos, så existerade ju
 inga

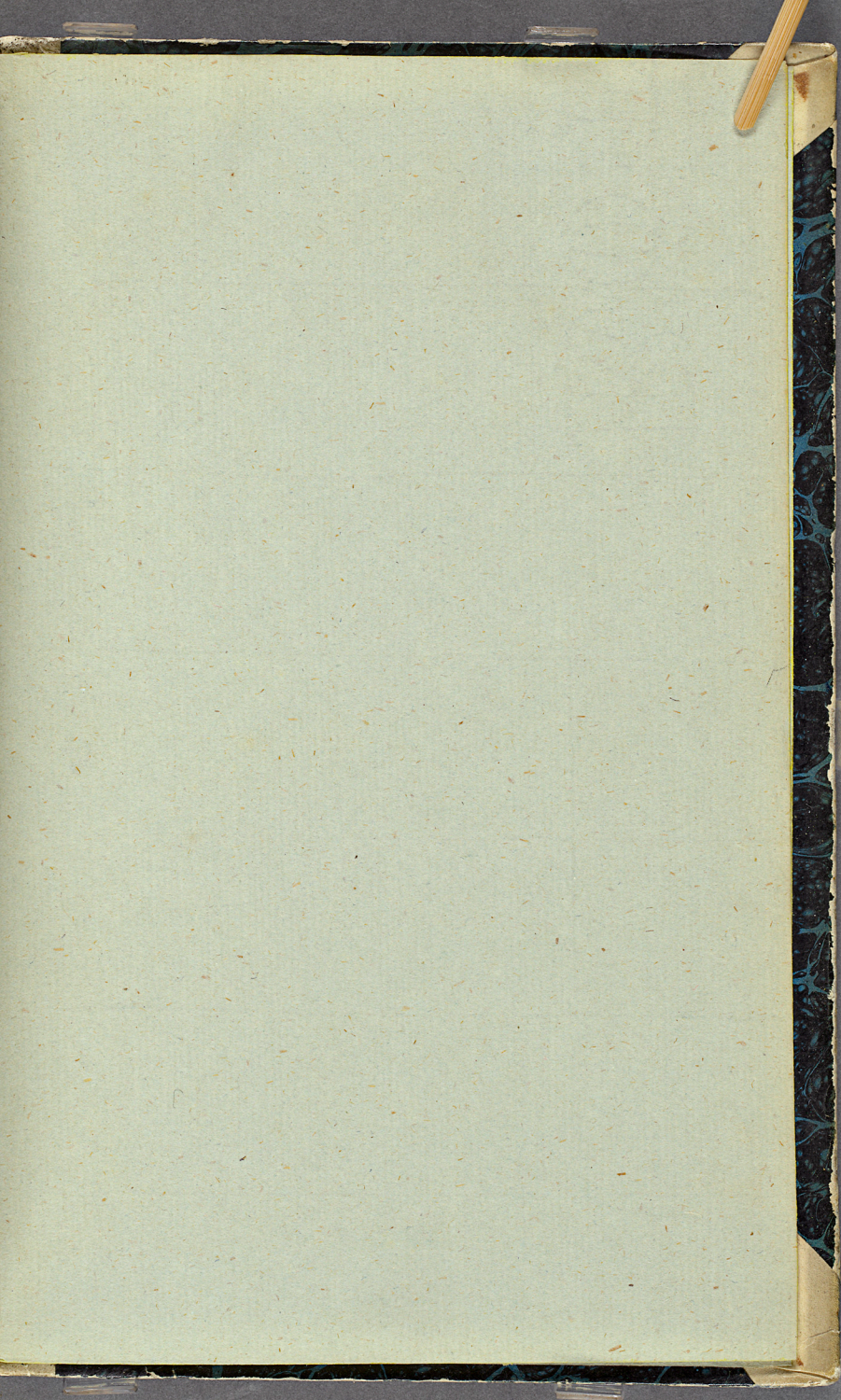
inga svårigheter? — I det fallet, det är sant, aflädnar väl återbyggnaden: Carlscrona och Jönköping förblifva tills vidare i deras aska; — men, tillstå åtminstone at Principen är sann, ren, uplyfande och grundad på sakernes rätta natur. Jag hoppas at genom upptäckandet deraf, tjena Konung och Fädernesland; eller åtminstone gjöra mig till en ganska märkvärdig man ibland det slags folket, som flirra med ögonen, lägga till örat, fälla begge händerne, och öppna munnen ganska vidsträkt för at admirera det grundeliga man säger dem.

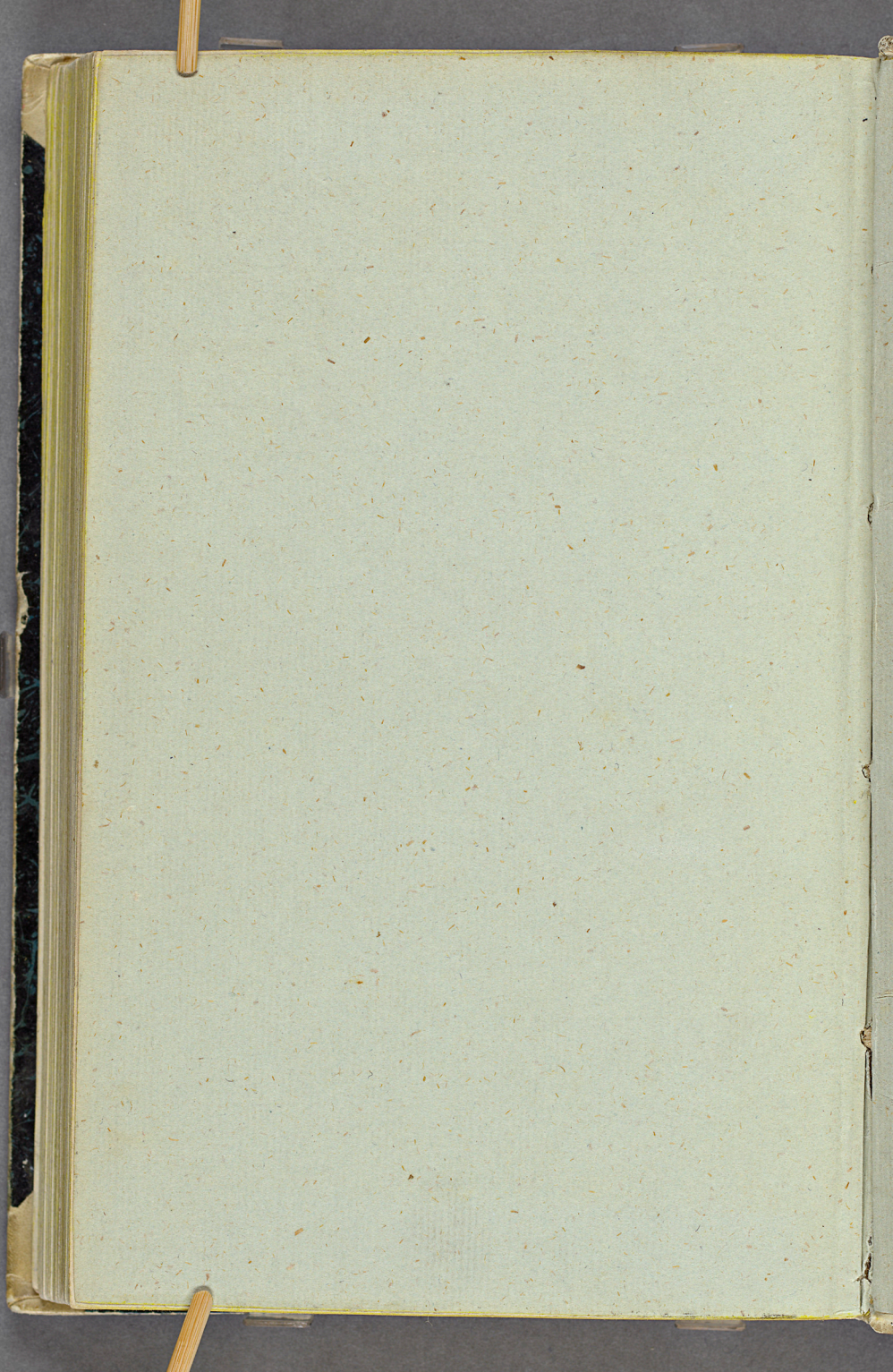
P. S. Ni begär ganska mycket, Min Herre, för Säkerheten af Publika Credit-Sedlar, då ni fordrar uttryckeligen, at i det Landet, hvarken en Enda har Magten; eller at Parlamentens pluralitet skall kunna köpas; eller at ibland *Ständer* ett Lyckligt parti möjligen skall kunna taga öfvervigten; eller at krig, vådor och förluster på ett eller annat sätt kunna inträffa; eller at yppighet och förderf i Seder skall kunna födas; eller
at

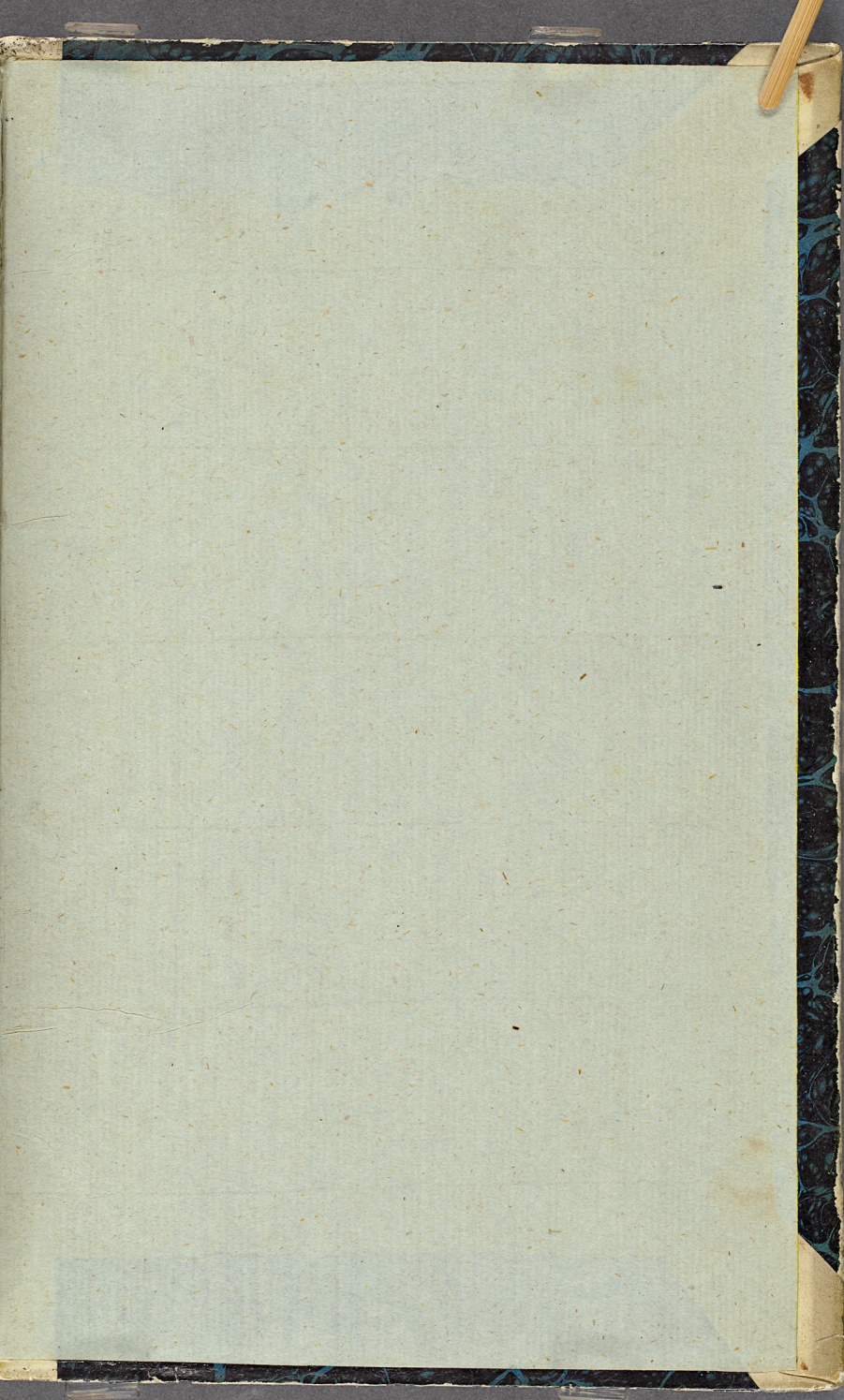
at Resningar, upror, bedragare i Religion, i politik, i Financer skola kunna upkomma. Hvarföre tillägger ni ej i Er fordran, at i alla Skogar i det Landet, måste växa på träden, äpplen af guld, och blad af goda rigtiga Banco-Sedlar? Eller at detta lyckliga Land, likasam *Eldorado* genom tvåtusén alnars tvärbrandta klippor bör vara uphöjdt och skiljdt ifrån hela den öfriga förförda menckligheten? Lagen, ropar ni, Lagen skall ensam göra alt detta. Det är godt; men denna Gudsomliga Lag, hvilken skall göra den?— Jag ser väl at ni småler vid denna fråga, och at ni tror Er känna den Mannen helt noga. Tvifvelsutän är det denna samma Lag, efter hvilken ni en gång ämnar *Reducera 9 tiondedelar af hela Styrelse-verket, och i det ställe styra Landet genom ett enda Cancelli för en enda evigt klar och viss Constitution*. Som detta tvifvelsutän sker få snart ni en dag blir utnämnd till Premier-Minister, få recommenderar jag mig till defs i Er gunstiga åtänka och Ert mäktiga beskydd.

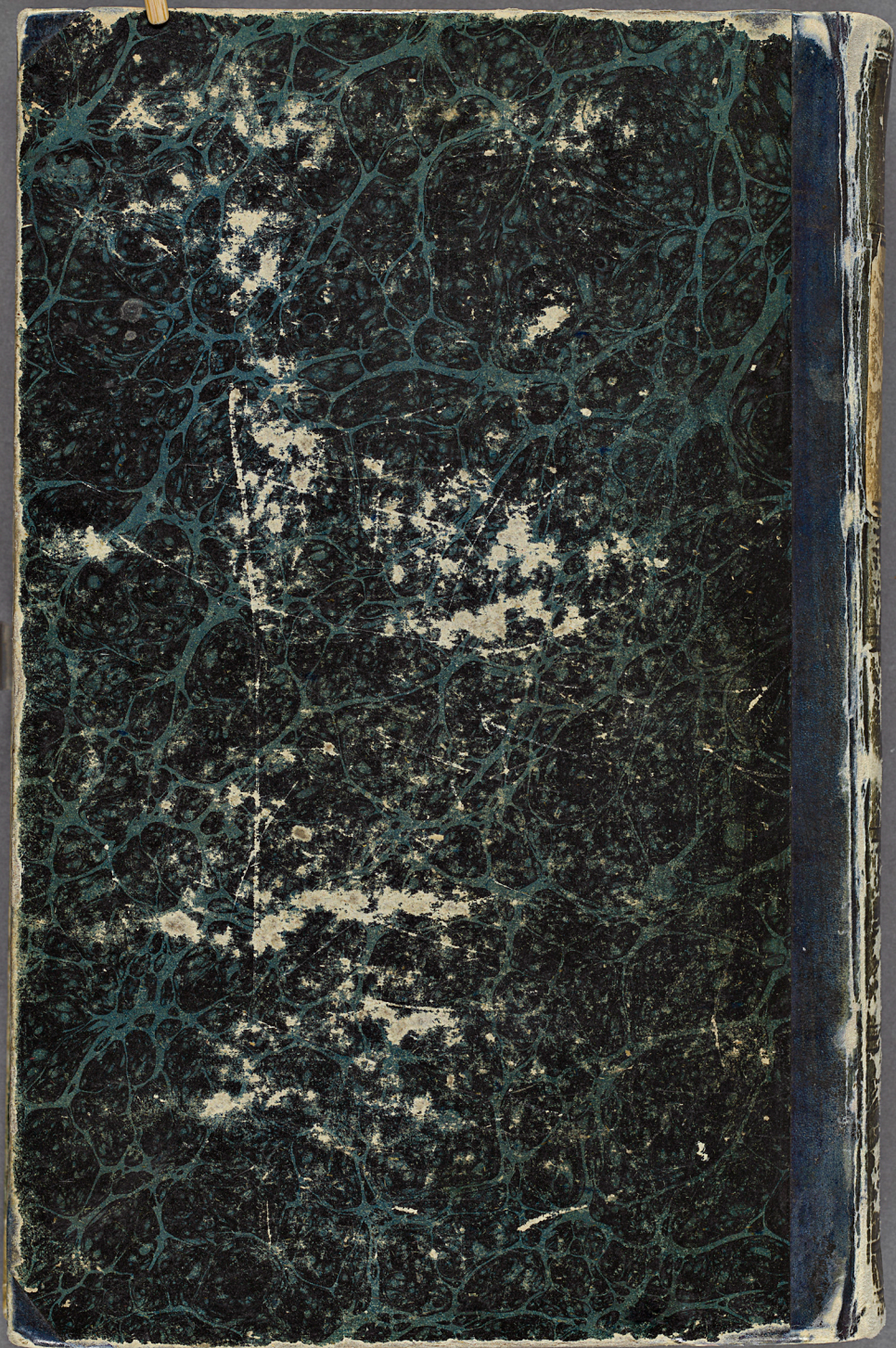
Apro-

Apropos M. H. Ingenting bevisar bättre än priset på Edra skrifter *at alt gäller hvad det kan gälla*. Men som ni är gjord at upplysa oss i alt, torde man likaså en dag genom Edra arbeten öfvertygas om Er andra stora Grundsats: *at alt faller till hvad det kan falla*. Farväl min värdaste Herre. Jag önskar Er af alt hjerta det som hos en Författare icke just är det *Enda Nödvändiga* men det *Högst Nödvändiga*, och hvilket man ej alltid har, då man tror sig *raisonnera* som starkast i Financerne.

THORILD,
CRITIK
öfver
CRITIKER

1-4

10, 8.

THORILD,
CRITIK
af det
CRITIKER
1-4